

LUPTA MASELOR POPULARE DIN JUDEȚUL DÎMBOVIȚA, CONDUSE DE COMUNIȘTI, PENTRU ÎNFĂPTUIRI DEMOCRATICE ÎN PERIOADA 23 AUGUST 1944 — 30 DECEMBRIE 1947

PÎRVAN DOBRIN

Victoria insurecției naționale antifasciste de la 23 August 1944 a constituit începutul procesului revoluționar în cadrul căruia țara noastră a făcut saltul de la regimul burghez la societatea socialistă. Anii 1944—1947, reprezintă perioada în care s-a desfășurat și a învins revoluția democrat-populară care a lichidat vechiul regim și a dus la cucerirea puterii de stat de către clasa muncitoare, aliată cu țărănimea muncitoare și cu celelalte forțe sociale progresiste, la transformarea țării în republică populară. Este perioada în care, organizate și conduse de comuniști, masele largi populare vor lupta pentru înfăptuirea marilor deziderate cu o ardoare fără precedent.

Alături de populația întregii țări, populația județului Dîmbovița a participat cu toate forțele la marile bătălii purtate în perioada amintită.

La sfîrșitul lunii august 1944 în județul Dîmbovița acționau organizații ale următoarelor partide și grupări politice : Partidul Social-Democrat, Frontul Plugarilor, Partidul Socialist Țărănesc și Uniunea Patriotică ¹.

După două decenii de ilegalitate, Partidul Comunist Român va trece, fără întârziere, la organizarea maselor în vederea luptelor hotărîtoare ce aveau să urmeze. Comuniștii dîmbovițeni, printre care : Petre Iubu, Tănase Bortoi, V. Toboșaru și alții, după eliberarea din lagăr, au trecut imediat la organizarea activității pe baze legale a organizației județene a partidului.

O preocupare de prim ordin a comuniștilor dîmbovițeni, în perioada imediat următoare actului istoric de la 23 August 1944, a constituit-o întărirea unității de acțiune a întregii muncitorimi, dîndu-se o atenție deosebită organizării acesteia în sindicate, pe baze revoluționare și lărgirii colaborării cu organizația județeană a Partidului Social-Democrat. Într-o perioadă de numai cîteva luni, au fost constituite organizații sindicale în aproape toate întreprinderile industriale din județ. Organizarea în sindicate a cuprins și funcționarii administrativi, ca și unele categorii de intelectuali : profesori, învățători. Pînă la 6 martie 1945, existau în județul Dîmbovița 15 sindicate muncitorești, cu un număr de 14.119 membrii cotizanți ². Realizarea unității sindicale pe baze revoluționare a marcat un pas înainte pe calea colaborării strînse dintre comuniști și social-democrați, a dus la întărirea capacității de luptă a clasei muncitoare.

¹ Arhivele Statului jud. Dîmbovița, fond Prefectura jud. Dîmbovița, dos. nr. 1/1944, f. 3.

² Ibidem, dos. nr. 80/1945, f. 57.

Atragerea țăranimii (ce forma majoritatea populației țării), alături de clasa muncitoare, la lupta pentru înfăptuirea reformelor democratice a constituit pentru comuniști una din preocupările fundamentale.

În județul Dîmbovița, dintr-un total de 384.078 locuitori, cîți existau la începutul anului 1945, 345.113 (90%) locuiau în mediu rural³. Acțiunea desfășurată de comuniști pentru atragerea țăranimii a fost înlesnită și de faptul că în județul Dîmbovița importante detașamente ale muncitorimii (petroliști, minieri, feroviar) locuiau și își desfășurau activitatea în mediul rural, existînd deci posibilitatea unui contact permanent între aceștia și populația satelor.

Sub îndrumarea comitetului județean al P.C.R. și cu sprijinul echipelor de muncitori, care au desfășurat muncă politică printre țărani, în numeroase sate ale județului au fost constituite comitete țărănești ca organe de luptă democratică. Unul dintre aceste comitete este acela al țăranilor din comuna Bălteni, ales la 1 octombrie 1944, și format din 20 de persoane. Cu ocazia alegerii comitetului, locuitorii satului și-au exprimat adeziunea față de războiul antihitlerist și au cerut defascizarea și democratizarea țării⁴.

Tot în cadrul acțiunii de organizare a maselor populare, comuniștii au dezvoltat neconținut colaborarea cu organizația democratică a țăranimii, Frontul Plugarilor, care reușește ca în primele luni după 23 August 1944 să atragă în rîndurile sale o mare parte a țăranimii, contribuind astfel la slăbirea pozițiilor deținute în lumea satelor, în special de reprezentanții Partidului Național Țărănesc.

O vastă activitate politică au desfășurat comuniștii și în rîndurile tineretului, femeilor și intelectualilor.

Cuvîntul partidului se mai făcea auzit prin intermediul unor organizații de masă aflate sub îndrumarea sa și care se bucurau de largă aderență în rîndul populației cum erau: „Uniunea Patrioților“, ce avea în frunte pe comunistul Tănase Borțoi și „Apărarea Patriotică“. Această din urmă organizație a activat susținut pentru stringerea de sume de bani pentru front și pentru ajutorarea Ardealului și Moldovei⁵.

În contextul lansării de către P.C.R. a platformei program din septembrie 1944 și a manifestului Frontului Național Democrat, se constituie și în județul Dîmbovița, la 23 octombrie 1944, organizația județeană a F.N.D., formată din Partidul Comunist Român, Partidul Social-Democrat, Uniunea Patrioților, Sindicatele Unite, Frontul Plugarilor, Tineretul Unit Progresist și Femeile Patriotice⁶. Prin componența și prin programul său această largă coaliție democratică reprezenta interesele clasei muncitoare, țăranimii, păturilor mic burgheze și ale intelectualității progresiste. Platforma-program a Frontului Național Democrat a fost dezbătută în cadrul a numeroase întruniri ce au avut loc la orașe și sate, în întreprinderi și instituții. O primă întruneri a F.N.D. din județul Dîmbovița a avut loc la Sala de Arme din orașul Tîrgoviște, în ziua de 29 oct. 1944, la care au luat cuvîntul reprezentanți ai muncitorilor și țăranilor, precum și ostași din divizia „Tudor Vladimirescu“. În încheierea întrunirii a avut

³ Ibidem, dos. nr. 155/1945, f. 32.

⁴ „Scinteia“, din 8 oct. 1944.

⁵ „Chemarea“, nr. 3 din 25—31 dec. 1944.

⁶ „Scinteia“ din 3 noiembrie 1944.

loc o manifestație a mai multe sute de persoane, ce au cerut înlocuirea guvernului Sănătescu cu un guvern democratic condus de Petru Groza și Gheorghiu Dej ⁷.

Principalele obiective de luptă ale maselor populare, conduse de comuniști, în perioada pînă la 6 martie 1945, erau : democratizarea aparatului de stat, prin înlăturarea elementelor antonesciene și înlocuirea lor cu elemente democrate, adepte ale înoirilor sociale promovate de F.N.D. ; lupta pentru înfăptuirea pe cale revoluționară a reformei agrare ; lupta pentru instaurarea unui guvern democrat.

Datorită acțiunii hotărîte a maselor au fost înlocuiți, pînă la 16 ianuarie 1945, 102 primari antonescieni cu 60 aderenți și F.N.D., 22 aderenți ai P.N.T. și 16 aderenți ai P.N.L. ⁸.

Acțiunea de înlocuire a vechilor autorități antonesciene culminează cu instalarea, prin voința maselor populare, a prefectului democrat al județului și a primarului orașului Tirgoviște.

În ziua de 28 noiembrie 1944, din inițiativa comitetului județean de partid, a avut loc o mare întrunire populară, la care au participat peste 10.000 de locuitori ai orașului Tirgoviște și ai județului Dîmbovița. Întreaga adunare hotărăște înlocuirea fostului prefect cu un reprezentant al maselor, învățătorului Gheorghe Popescu. Nelăsîndu-se intimidat de armata trimisă în stradă pentru a împrăști mulțimea, masele populare au ocupat prefectura instalînd noul prefect democrat. Iată ce consemnează procesul-verbal de predare-primire a Prefecturii : „Prefectul vechi fiind fugit, noi muncitorii în număr de peste 10.000 din tot județul și orașul (muncitori petroliști, arsenalisti, țărani, diferiți muncitori manuali ai orașului Tirgoviște, negustori și cetățeni) am procedat la darea în primire, precum și instalarea prefectului nostru Gh. Popescu, chiar astăzi între orele 13,30—14, semnînd atîți cîți am încăput pe procesul-verbal original” ⁹. În aceeași zi a fost instalat și noul primar al orașului Tirgoviște, Ion Rădulescu.

Aducerea, prin voința maselor, la cîrma județului a unui comunist a făcut ca acțiunile de luptă ale acestora să fie îndrumate și sprijinite chiar de la centru.

Un rol important în mobilizarea la luptă a maselor populare l-a avut organul de presă al Frontului Național Democrat din județul Dîmbovița, săptămînalul „Chemarea”, al cărui prim număr a apărut la 19 noiembrie 1944. În coloanele sale își făceau loc îndemnurile la acțiune, erau oglindite roadele luptei democratice, era prezentat țelul luptei P.C.R. și a celorlalte formațiuni din cadrul F.N.D. Erau de asemenea demascate uneltirile forțelor reacționare, ostile înoirilor democratice.

Roadele politicii partidului comunist de cimentare a unității de acțiune a clasei muncitoare nu întîrzie să se arate.

În numeroase întreprinderi comitetele de fabrică iau poziție hotărîtă împotriva tendințelor patronilor de a concedia o parte din muncitori, de a mări ziua de lucru sau de a proceda la rețineri abuzive din salarii. Într-o circulară a Ministerului Muncii, din 4 decembrie 1944, se arăta

⁷ Arh. Stat. jud. Dîmbovița, fond Legiunea de jandarmi Dîmbovița, dos. nr. 250/1944, f. 117—118.

⁸ Ibidem, fond Prefectura jud. Dîmbovița, dos. nr. 8/1945, f. 226.

⁹ „Chemarea”, nr. 2 din 30 nov.—10 dec. 1944.

că unele întreprinderi și societăți, prin încetarea sau restrângerea activității, pe motivul lipsei de materie primă, „tind spre dezorganizarea producției și promovarea șomajului”¹⁰. Acestor tendințe ale burgheziei le sînt opuse acțiunile dirse ale muncitorimii dimbovițene, care se manifestă fie prin acțiuni hotărîte de stradă, cum sînt demonstrațiile lucrătorilor de la Arsenalul Armatei Tîrgoviște, din 3 noiembrie¹¹ și 7 decembrie 1944¹², fie prin împotrivirea comitetelor de fabrică la concedierile preconizate de conducerea unor întreprinderi. În acest fel procedează comitetele de fabrică de la societatea „Kontinentale” din comuna Doicești¹³ și de la Arsenalul moto din comuna Lăculețe¹⁴.

Nu puține au fost cazurile cînd muncitorii au procedat la înlocuirea conducerii unor societăți și întreprinderi. Astfel, în noiembrie 1944, prin acțiunea unită a muncitorilor sindicaliști din Moreni și din Gura-Ocnitei a fost înlocuită vechea conducere a societății petroliere „Concordia” ce se făcuse vinovată de numeroase abuzuri¹⁵.

Pe bună dreptate, un ordin de informații al Legiunii de jandarmi Dîmbovița, din 10 ianuarie 1945, sublinia că „după 23 August 1944, lupta muncitorească a căpătat forme noi și a reușit să se impună, cîștigînd mărirea salariilor și a altor drepturi”¹⁶.

La începutul anului 1945, lupta muncitorimii dimbovițene, condusă de comuniști, capătă o amploare și mai mare. Este perioada în care au loc întrunirile pe ramuri industriale ale muncitorimii, întruniri la care sînt expuse clar țelurile luptei lor. Astfel, la întrunirea muncitorilor din industria textilă a județului Dîmbovița, ținută la 16 ianuarie 1945 în comuna Brănești, a fost votată o moțiune prin care se hotăra : sprijinirea războiului antihitlerist, lupta pentru sprijinirea producției, controlul asupra administrației întreprinderilor, cursuri pentru analfabeți, biblioteci muncitorești, condamnarea pentru speculă și sabotaj a patronului Petre Brănescu¹⁷.

Strîns împletită și în concordanță cu acțiunile muncitorimii, se vor desfășura și cele ale maselor muncitoare de la sate, care, impulsionate de conținutul platformei program a F.N.D., vor lupta pentru înfăptuirea pe cale revoluționară a reformei agrare, în condițiile în care repartitia pămîntului era de o injustețe flagrantă : peste 82% din familiile de țărani din județul Dîmbovița nu posedau pămînt sau aveau suprafețe de pînă la 2 ha.¹⁸ După cum sublinia și săptămînalul „Chemarea”, cea mai urgentă cerință a țărănimii române este reforma agrară. Țăranii vor pămînt. O strigă mii de țărani flămînzi, o spun negrăit femeile, tinerii și copiii satelor noastre, desculți și zdrențăroși, înfometați și năpăstuiți”¹⁹.

¹⁰ Arh. Stat. jud. Dîmbovița, fond Inspectoratul muncii Tîrgoviște, dos. nr. 7/1944, f. 450.

¹¹ Ibidem, fond Prefectura jud. Dîmbovița, dos. nr. 1/1944, f. 79.

¹² Ibidem, fond Legiunea de jandarmi Dîmbovița, dos. nr. 250/1944, f. 152.

¹³ Ibidem, fond Inspectoratul muncii Tîrgoviște, dos. nr. 7/1944, f. 586.

¹⁴ Ibidem, dos. nr. 9/1944—1945, f. 468.

¹⁵ Ibidem, fond Prefectura jud. Dîmbovița, dos. nr. 2/1944, f. 18.

¹⁶ Ibidem, fond Legiunea de jandarmi Dîmbovița, dos. nr. 44/1945, f. 1.

¹⁷ „Chemarea”, nr. 6 din 11—18 febr. 1945.

¹⁸ Arh. St. jud. Dîmbovița, fond Prefectura jud. Dîmbovița, dos. nr. 10/1945, f. 7.

¹⁹ „Chemarea”, nr. 1 din 19 noiembrie 1944.

Cu sprijinul activiștilor trimiși de partid, țăranii trec la împărțirea a numeroase moșii, cum erau cele de pe teritoriul satelor Valea Lungă-Gorgota, Priboiu, Izvoarele, Sturzeni. În procesul-verbal încheiat asupra lucrărilor de împrăștiere a țăranilor din satul Sturzeni, se arăta : „Toți locuitorii din acest sat ne-am transportat pe terenurile de cultură din sus zisa moșie, unde s-a făcut împărțeala loturilor, dîndu-se fiecărui plugar cite o suprafață de teren, după greutățile familiale și starea materială”²⁰.

Acțiunile de înlăptuire pe cale revoluționară a reformei agrare vor lua o și mai mare amploare în luna februarie 1945, cînd P.C.R. a dat cuvînt de ordine să se treacă imediat la ocuparea cu forța a pămîntului moșieresc de către țăranii. Lupta pentru pămînt se va împleti strîns cu lupta pentru instaurarea guvernului democrat.

În luna ianuarie 1945, au loc conferințele de plasă ale Frontului Plugarilor la care participă, ca invitați, reprezentanți ai celorlalte partide și grupări politice din cadrul F.N.D. La aceste conferințe s-a cerut cu pregnanță realizarea neîntîrziată a reformei agrare, demascarea legionarilor, lupta împotriva speculei și sabotajului²¹. Delegați ai județului Dîmbovița participă și la lucrările Congresului general al Frontului Plugarilor începute la București, în ziua de 25 febr. 1945²².

Orientarea maselor largi populare către forțele democratice devine tot mai accentuată la începutul anului 1945. Într-un raport al Prefecturii jud. Dîmbovița către Inspectoratul General Administrativ al reg. VIII Pitești se arăta că populația județului se înscrie în special în partidele și organizațiile ce formează F.N.D.²³

Un moment important al luptei maselor populare din județul Dîmbovița în perioada 23 August 1944—6 martie 1945, îl constituie marea adunare a F.N.D. din județul Dîmbovița, ținută la 4 febr. 1945 în capitala județului, la care au participat peste 10.000 de muncitori, țăranii, comercianți, meseriași, intelectuali. Prin moțiunea votată de cei prezenți la adunare se cerea printre altele : participarea cu maximum de efort la războiul antihitlerist, înlăptuirea reformei agrare, sporirea producției, pedepsirea criminalilor de război, lupta împotriva speculei și sabotajului, înlocuirea guvernului reacționar cu un guvern democrat. Marea adunare populară a luat sfîrșit printr-o manifestație de stradă a participanților care scandau lozincile : „Vrem guvern F.N.D. !”, „Vrem pămînt pentru țăranii !”²⁴.

O altă mare adunare, la care participanții au cerut instaurarea unui guvern F.N.D., a avut loc la Moreni.

Ca rezultat al luptei maselor populare la cîrma țării vine, la 6 martie 1945, guvernul revoluționar-democrat, condus de dr. Petru Groza. Referindu-se la semnificația acestui eveniment tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „nu a reprezentat o simplă schimbare de guvern, ci o schimbare

²⁰ „Chemarea”, nr. 3 din 25—31 dec. 1944.

²¹ „Chemarea”, nr. 6 din 11—18 febr. 1945.

²² *Ibidem*.

²³ Arh. Stat. jud. Dîmbovița, fond Prefectura jud. Dîmbovița, dos. 8/1944, f. 226.

²⁴ „Chemarea” nr. 6 din 11—18 febr. 1945.

a însuși regimului politic din țara noastră : instaurarea puterii revoluționar-democratice a muncitorilor și țăranilor”²⁵.

Printre primele măsuri luate de guvernul condus de dr. Petru Groza a fost legiferarea reformei agrare. Vorbind în numele țăranimii din județul Dimbovița, prefectul județului sublinia, într-un articol din „Chemarea”, că „Guvernul de largă concentrare democrată de sub președinția d-lui Petru Groza, înfăptuind reforma agrară, a consfințit acest drept al plugarilor asupra pământului pe care-l lucrau și ia săvârșit un act pe care vremurile nu-l vor șterge din conștiința plugărimii dimbovițene”²⁶.

Ca urmare a exproprierii celor 196 de moșii din județ, ce depășeau 50 ha., au primit pământ circa 24.000 de țărani²⁷.

Sărbătoarea victoriei maselor de la 6 martie 1945, a fost marcată în județul Dimbovița prin mai multe întruniri populare. Una din acestea a avut loc în zona petrolieră a jud. Dimbovița la Gura-Ocniței, organizată de P.C.R., la care au participat muncitorii din județele Prahova și Dimbovița²⁸.

Perioada care urmează actului de la 6 martie, este marcată de voința maselor de muncitori de la orașe și sate de a contribui la redresarea economică a țării, la sprijinirea cu toate forțele războiului antihitlerist, intrat în faza finală, la consolidarea pe mai departe a regimului democrat.

Muncitorimea dimbovițeană continuă acțiunea de organizare în sindicate, în perioada 6 martie — 31 oct. 1945 luând ființă 6 organizații sindicale cu un număr de 5993 de membrii cotizanți²⁹. Datorită activității desfășurate, pînă la 31 oct. 1945, syndicatele reușesc să impună patronilor reangajarea muncitorilor concediați, respectarea orelor de lucru, plata concediilor de odihnă, a orelor suplimentare și a ajutoarelor de iarnă³⁰.

La sate continuă acțiunea de înlocuire, prin voința populației, a primarilor și ajutorilor de primari cu elemente democratice. Astfel, primarul comunei Titu este înlocuit, la 6 iunie 1945, cu comunistul Soare Ion³¹, la Conțești este instalat primar un reprezentant al Frontului Plugarilor³², iar ca ajutor de primar al comunei Fieni este confirmat, la propunerea organizației F.N.D., comunistul Gheorghe Coman³³.

Pentru combaterea speculei și pentru curmarea umeltirilor reacțiunii sînt înființate în întreg județul gărzi cetățenești, ca organe de execuție și control social, politic și economic în cadrul intereselor obștești ale comunei³⁴. Majoritatea în aceste gărzi o dețineau reprezentanții P.C.R. și ai Frontului Plugarilor³⁵.

²⁵ Nicolae Ceaușescu : *România pe drumul construirii societății socialiste multi-lateral dezvoltate*, vol. 4, București, Ed. pol. 1970, p.p. 623—624.

²⁶ „Chemarea”, nr. 12, din 15—22 aprilie 1945.

²⁷ Arh. Stat. jud. Dimbovița, fond Prefectura jud. Dimbovița, dos. nr. 52/1947, f. 65.

²⁸ „Chemarea”, nr. 13 din 22 aprilie — mai 1945.

²⁹ Arh. Stat. jud. Dimbovița, fond Prefectura jud. Dimbovița, dos. nr. 80/1945, f. 57.

³⁰ Ibidem.

³¹ Ibidem, dos. 19/1945, f. 70.

³² Ibidem, dos. nr. 71/1945, f. 286.

³³ Ibidem, dos. nr. 77/1945, f. 311.

³⁴ Ibidem, dos. nr. 5/1945, f. 318.

³⁵ Ibidem, dos. nr. 157/1945, f. 197—211.

Prin intermediul sindicatelor, al Apărării Patriotice și al altor organizații de masă, se continuă acțiunea de colectare a unor sume de bani, îmbrăcăminte și alte materiale, pentru ajutorarea luptătorilor de pe front. În acest scop, muncitorii din sindicate au cedat, în aprilie 1945, câștigul lor pe o zi de muncă³⁶.

Ca o expresie a cimentării alianței muncitorești-tărănești, consemnăm participarea echipelor de muncitori la campania agricolă sau la acțiunile de reparare gratuită a uneltelor agricole ale țăranilor. Astfel au procedat muncitorii petroliști, muncitorii de la Arsenalul Armatei din Tirgoviște, ceferiștii de la Titu³⁷.

Conferința Națională a P.C.R., ținută în zilele de 16—21 octombrie 1945 la București, prin istoricele hotărâri adoptate, a dat un puternic imbold luptei maselor populare. La întrunirea publică organizată la 15 octombrie, în orașul Tirgoviște de către Comitetul județean de partid, participanții „și-au exprimat cuvîntul de simpatie și solidaritate față de conferința generală de refacere a țării, a partidului comunist”³⁸.

Sfîrșitul anului 1945 marchează noi acțiuni de luptă ale muncitorimii și țăranimii împotriva forțelor reacțiunii burgheze. Acțiunea bandelor huliganice din ziua de 8 octombrie 1945 de la București, a provocat o vie indignare. La 12 noiembrie a avut loc în orașul Tirgoviște, o manifestație a peste 10.000 de cetățeni, la care au participat reprezentanți ai F.N.D. sindicatelor, funcționarilor, Apărării Patriotice, Tineretului Progresist. Participanții au cerut dizolvarea partidelor istorice ce au pus la cale acțiunile teroriste³⁹.

O ripostă vie din partea maselor au primit și membrii organizației Partidului Național Țărănesc, conduși de Cezar Spineanu, care au încercat să provoace dezordini în orașul de reședință al județului, la 7 decembrie 1945⁴⁰.

În spiritul întăririi continue a unității de acțiune a clasei muncitoare, în luna octombrie a anului 1945 organizațiile din jud. Dîmbovița ale P.C.R. și P.S.D. au lansat chemarea alcătuirii neîntîrziate de comitete ale Frontului Unic Muncitoresc în întreprinderi, instituții, plăși, comune. Comitetele urmau să sprijine cu toate forțele guvernul democrat, munca de reconstrucție a țării, să întărească F.N.D. și să colaboreze cu forțele politice din cadrul acestuia⁴¹. O asemenea inițiativă muncitorească a fost de mare importanță avînd în vedere marea confruntare dintre forțele democrației și cele ale reacțiunii, ce urma să aibă loc în anul 1946.

La 8 ianuarie 1946, Consiliul de Miniștri a hotărît să organizeze, în cel mai scurt timp, alegeri generale legislative, pe baza sufragiului universal și secret, cu participarea tuturor partidelor democratice și antifasciste. P.C.R. a apreciat alegerile parlamentare nu ca o simplă luptă pentru voturi ci ca un prilej de mobilizare a celor mai largi mase populare

³⁶ „Chemarea”, nr. 12 din 15—22 aprilie 1945.

³⁷ Arh. Stat. jud. Dîmbovița, fond Prefectura jud. Dîmbovița, dos. nr. 41/1945, f. 141—142.

³⁸ „Chemarea”, nr. 24 din 19 oct. 1945.

³⁹ Arh. Stat. jud. Dîmbovița, fond Prefectura jud. Dîmbovița, dos .nr. 73/1946, f. 27.

⁴⁰ Ibidem, f. 28—29.

⁴¹ „Chemarea” nr. 24 din 19 oct. 1945.

la o nouă ofensivă politică împotriva grupărilor reacționare burgheze. După lansarea platformei-program a Blocului Partidelor Democratice, din 20 mai 1946, comuniștii vor fi inițiatorii unor multiple acțiuni de popularizare a prevederilor acesteia. Alături de comuniști, la campania electorală vor participa și celelalte forțe din cadrul B.P.D. Una din primele acțiuni a fost întrunirea publică ținută la 26 mai 1946, la care vorbitorii au subliniat necesitatea stringerii legăturilor dintre P.C.R. și P.S.D. în vederea campaniei electorale ⁴².

Activitatea de propagandă desfășurată, în special de P.C.R., consta, în principal, din organizarea de întruniri în satele și orașele județului, la care participau alegători din mai multe localități. Activiști de frunte ai P.C.R. făceau cunoscut programul B.P.D. și demascau activitatea demagogică a partidelor „istorice”. Asemenea întruniri au avut loc în comuna Voinești, la 21 iulie, în orașul Găești și comunele Cornești și Ghergani, la 28 iulie, iar în comuna Răcari la 3 noiembrie 1946 ⁴³.

Partidul Național Popular, înființat prin transformarea Uniunii Patrioților, a organizat mai multe întruniri electorale în orașul **Tîrgoviște**. Printre acestea consemnăm pe cea din 28 iulie 1946 ⁴⁴.

Sub îndrumarea comuniștilor au loc și mitinguri organizate de organizațiile de femei și tineret, cum este cel organizat la Tîrgoviște la data de 10 noiembrie ⁴⁵.

Într-o dare de seamă a Legiunii de jandarmi Dimbovițeni din 17 oct. 1946, se arată că Blocul Partidelor Democratice desfășoară o intensă propagandă electorală prin întruniri publice, în special în zilele de sărbătoare. Întrunirile erau urmate de programe artistice susținute de tineret și filialele A.R.L.U.S. ⁴⁶.

În mod diferit de B.P.D., și-a conceput activitatea în campania electorală reprezentanții partidelor așa zise „istorice”. Primind în rândurile sale un număr substanțial de legionari specializați în atentate și acțiuni teroriste, partidele de opoziție se vor face vinovate de devastarea a numeroase sedii ale P.C.R. și ale celorlalte formațiuni politice democratice, de brutalizarea cetățenilor ce participau la întruniri ale B.P.D., nu în puține cazuri recurgându-se la atacuri armate asupra populației. Prefectura județului Dimbovița raporta Ministerului de Interne atacarea de către bande de legionari și membri ai opoziției a sediilor P.C.R. din comuna Fieni ⁴⁷ și Frontului Plugarilor din comuna Răcari ⁴⁸. Într-un alt raport, din 7 aprilie, se făcea cunoscut că adunarea populară din comuna Titu-Tîrg a fost tulburată de un grup de membri ai P.N.Ț.-Maniu, care a tras focuri de armă asupra prefectului județului ⁴⁹.

Acțiunile teroriste promovate de reacțiune au întâmpinat riposta dirză a forțelor democratice. La 27 iulie, „Apărarea Patriotică” din județul Dimbovița, făcea cunoscut prefecturii județului că va da tot con-

⁴² Arh. Stat. jud. Dimbovița, fond Prefectura jud. Dimbovița, dos. nr. 74/1946, f. 170.

⁴³ Ibidem, dos. nr. 77/1946, f. 18, 20, 26—27 și 122.

⁴⁴ Ibidem, f. 18.

⁴⁵ Ibidem, dos. nr. 88/1946, f. 1.

⁴⁶ Ibidem, fond Legiunea de jandarmi Dimbovița, dos. nr. 327/1946, f. 68.

⁴⁷ Ibidem, fond Prefectura jud. Dimbovița, dos. nr. 47/1946, f. 278.

⁴⁸ Ibidem, dos. 75/1946, f. 37.

⁴⁹ Ibidem, f. 58.

cursul la zădărnicierea planurilor și a provocărilor reacțiunii și cerea să fie încunoștiințată cînd vor avea loc asemenea acte de terorism⁵⁰.

Muncitorimea din orașul Tîrgoviște a ripostat ferm contra dezordinelor provocate, la 25 iulie, de către formațiunile paramilitare ilegale, numite „gărzile țărănești”⁵¹. Atacurile și actele de dezordine provocate de țărăniști și liberali au continuat și în ziua alegerilor, bilanțul victimelor de la 19 noiembrie 1946 fiind de 3 morți și 100 de răniți. Bande huliganice înarmate de țărăniști au atacat secțiile de votare din mai multe comune printre care : Poiana, Crovu, Băleni, Izvoare⁵².

Rezultatele alegerilor parlamentare din 19 noiembrie au consfințit și în județul Dimbovița victoria Blocului Partidelor Democratice. Din totalul de 179.011 alegători, 141.750 au votat pentru B.P.D., 41.500 pentru P.N.Ț. (Maniu) și 25.500 pentru P.N.L. (Brătianu)⁵³.

După cum rezultă din rapoartele autorităților, reușita în alegerile din 19 noiembrie „este datorată în întregime membrilor P.C.R., pentru că sînt singurii care au dus o acțiune susținută pe teren, lămurind masele populare”⁵⁴.

Entuziasmul popular, la aflarea rezultatelor alegerilor, a fost de nedescris. Într-o dare de seamă a Poliției Tîrgoviște se arăta că victoria Blocului Partidelor Democratice „a produs o vie mulțumire în rîndurile tuturor cetățenilor din toate straturile sociale, dornici de pace și de libertate”⁵⁵. Mii de muncitori și țărani au participat, în ziua de 24 noiembrie 1946, la un mare miting în orașul Tîrgoviște pentru a sărbători victoria asupra reacțiunii. La miting au luat cuvîntul prefectul județului și Constantin Pîrvulescu, deputat de Dimbovița⁵⁶.

Perioada care urmează alegerilor din noiembrie este caracterizată prin puternicul elan cu care muncitorimea și țărănimea continuă opera de refacere economică în ciuda unor condiții extrem de grele : seceta și lipsa inventarului agricol în agricultură ; slaba dotare tehnică și sabotajul în industrie. Într-o sinteză informativă din 10 aprilie 1947 a Poliției Tîrgoviște se arăta că, în ciuda condițiilor grele în care se afla țara, muncitorii de la orașe și sate depun toate eforturile pentru mărirea producției agricole și industriale⁵⁷.

Tot în cursul anului 1947, au loc în județ numeroase acțiuni organizate aproape în exclusivitate de comuniști, de popularizare a realizărilor îndeplinite de guvernul democrat, a necesității alianței muncitorești-țărănești. În ziua de 21 decembrie 1947, în cadrul unei acțiuni organizate de Comitetul jud. P.C.R. a fost popularizată, prin întruniri ținute în întreg județul Dimbovița, platforma partidului unic al clasei muncitoare⁵⁸.

Marile transformări economice, sociale și politice petrecute în țara noastră după 23 August 1944, făceau ca existența monarhiei să devină

⁵⁰ Ibidem, dos. 74/1946, f. 52.

⁵¹ Ibidem, dos. 77/1946, f. 7.

⁵² „Chemarea”, nr. 60, din 27 noiembrie 1946.

⁵³ „Scinteia” din 23 noiembrie 1946.

⁵⁴ Arh. Stat. jud. Dimbovița, fond Prefectura jud. Dimbovița, dos. 77/1946, f. 135.

⁵⁵ Ibidem, f. 111.

⁵⁶ „Chemarea”, nr. 60, din 27 noiembrie 1946.

⁵⁷ Arh. Stat. jud. Dimbovița, fond Poliția or. Tîrgoviște, dos. nr. 2/1947, f. 5.

⁵⁸ Ibidem, fond Prefectura jud. Dimbovița, dos. nr. 77/1947, f. 19.

anacronică. La 30 decembrie 1947, în consensul voinței unanime a întregului popor, monarhia este abolită. Legea nr. 363/1947 consfințează transformarea statului nostru în republică populară ⁵⁹.

Înlăturarea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române au fost primite cu un mare entuziasm și însuflețire în întreaga țară. Populația județului Dîmbovița și-a exprimat atașamentul față de noua formă de stat prin întruniri în capitala județului și în alte localități, prin manifestații și telegrame de simpatie trimise guvernului. La 4 ianuarie 1948, Prefectura jud. Dîmbovița raporta Ministerului de Interne că „Înființarea Republicii Populare Române a fost primită cu bucurie de întreaga populație din județ. Muncitorii, țărănimea săracă, soldații și subofițerii au primit noua schimbare cu entuziasm” ⁶⁰. În cinstea mărețului eveniment a avut loc la Tîrgoviște, la 17 ianuarie 1948, un mare miting al populației la care au participat peste 10.000 de cetățeni. O altă întrunire a avut loc, la Răcari, cu participarea a 3500 locuitori din mai multe localități ⁶¹.

Prin abolirea monarhiei s-a încheiat procesul revoluționar de cucerire a puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea și cu ceilalți oameni ai muncii. De la regimul democratic, în care clasa muncitoare și celelalte pături de oameni ai muncii aveau rolul precum-pănit în guvern și în parlament, dar împărțeau puterea cu o grupare burgheză și cu regele, s-a trecut la puterea muncitorească de tip socialist. Deoarece abolirea monarhiei a coincis cu instaurarea puterii de stat muncitorești depline, proclamarea republicii a marcat în țara noastră începutul construcției socialismului.

Masele populare din județul Dîmbovița au participat la toate marile bătălii pentru înfăptuiri democratice din perioada revoluției democrat-populare, aducînd o contribuție de seamă la victoria acesteia.

⁵⁹ „Monitorul Oficial”, partea I, nr. 300 bis din 30 decembrie 1947, p. 11—14.

⁶⁰ Arh. Stat. jud. Dîmbovița, fond Prefectura jud. Dîmbovița, dos. nr. 77/1947, f. 1 v.

⁶¹ Ibidem, f. 44.